

V Česku pracuje jen desetina seniorů

MICHAELA TĚŠÍNSKÁ

PRAHA Čtyřiašedesátiletá Milada by již čtyři roky nemusela vstávat každé ráno v 5:30. Do důchodu v den D ale nenastoupila. „Pracuji jako recepční, jsem v kontaktu s lidmi a to mě baví. Doma bych jen koukala do zdi,“ říká.

Takových zaměstnanců jako Milada, kteří neodcházejí do důchodu hned, jak je to možné, je ale v tuzemsku velmi málo. Podle posledních údajů pracuje dále jen 13 procent z nich.

„Konec ekonomické aktivity je v Česku u mužů i žen poměrně náhlý, u žen dřívější než u mužů,“ popisuje Radka Dudová ze Sociologického ústavu Akademie věd. K největšímu propadu dochází podle statistik u mužů ve věku mezi 61. a 64. rokem a u žen mezi 58. a 62. rokem, což souvisí s věkem, kdy obě pohlaví odcházejí do důchodu.

Zahraniční seniori pracují déle

Řada lidí se podle odborníků ani nezamýšlí nad tím, zda by zvládli pracovat dále. „Můžeme polemizovat, zda se skutečně jedná o věk, kdy člověk chce opustit práci, nebo ji musí opustit ze zdravotních důvodů,“ uvádí Dudová.

Podíl pracujících důchodců je v Česku pod průměrem EU. V Norsku, Švédsku nebo na Islandu je podíl výdělečně činných

penzistů dokonce až 35 procent. „Stát může seniory k pokračování v práci motivovat, nebo je od něj odrazovat. Ten český seniory nemotivuje,“ vysvětluje zásadní problém ekonom Jiří Šatava z IDEA při CERGE EI.

Motivace ale bude muset přijít. Stačí se podívat na věkové složení obyvatelstva. Osoby starší padesátky tvoří více než třetinu populace. Proti tomu děti a mladých do dvacítky je 20 procent. „Lidé ve věku 51 až 60 let tvoří přes čtvrtinu všech zaměstnaných. Více jich je jen ve skupině čtyřicátníků,“ sdělila Dudová.

Až se do seniorského věku dostanou takzvané Husákovy děti, situace bude ještě závažnější. Jako Husákovy děti se označují narození v Československu v 70. letech 20. století, kdy narůstala propopulační státní politika. V jednom roce přišlo na svět až 200 tisíc dětí.

„Pracovat v důchodovém věku je finančně výhodné nejen pro samotné seniory, ale i pro stát,“ říká ekonom Šatava. Pracující seniori si k penzi přivydělají a dostanou i vyšší státní důchod. Stát od pracujících seniorů zase více vybere na daních a pojistných.

Podle Šatavy přitom stačí málo, aby vyšší počet seniorů zůstal v zaměstnání: „Včas je informovat o výhodách práce v důchodovém věku, případně práci důchodců více finančně podporovat.“

Možnosti jsou podle něho dvě:

Podíl pracujících důchodců je v Česku pod průměrem EU. V Norsku či Švédsku pracuje každý třetí.

„Například snížením pojistného nebo vyšší bonifikací státního důchodu za práci v důchodovém věku,“ jmenuje Šatava.

Ministryně práce a sociálních

věcí Jana Maláčová (ČSSD) si problém stárnutí populace uvědomuje. Před pár dny proto sezvala klíčové experty ke kulatému stolu. Diskutovali o výdajích v roce 2030 a 2050 v souladu s demografickými prognózami na důchodový a zdravotní systém a dopadech na trh práce.

Přípravy na začátku

„Je skutečně důležité uvědomit si, jaké dopady stárnutí na naši společnost jako na celek, ale i na každého z nás bude mít,“ upozornila Maláčová.

Je podle ní civilizačním výdobytkem, že Češi žijí déle. „Společnost se musí na tuto zásadní demografickou změnu připravit. U nás

jsou tyto přípravy bohužel stále na začátku,“ přiznala Maláčová.

Starší 65 let bude v roce 2030 každý čtvrtý občan, v roce 2050 to bude již každý třetí občan. V tu dobu bude v tuzemsku žít celkem tři a půl milionů obyvatel starších 65 let. A každý desátý občan bude starší pětadesátilet.

Firmy mají největší zájem o seniory s vysokoškolským vzděláním. V tuto chvíli například kantoni v důchodu zachraňují školy, kterým chybí tisíce učitelů.

V horší situaci jsou manuální pracovníci. Některé firmy hledají cestu, jak provoz seniorům uzpůsobit. Již nyní jsou ale řemeslné profese, které seniori zachraňují před zánikem.

Seniori a práce

- Osoby starší 50 let tvoří více než třetinu české populace – **37 procent.**
- Starší 65 let bude v roce 2030 každý čtvrtý, v roce 2050 **každý třetí občan.**
- V Česku pracuje v důchodovém věku 13 procent lidí, což je 2,5 procentního bodu **pod evropským průměrem.**
- Muži nad 50 let jsou nejčastěji **řemeslníci a dělníci.** Ženy pracují **ve službách** nebo jako úřednice.

Ženy nejčastěji přestávají pracovat mezi 58. a 62. rokem

FOTO SHUTTERSTOCK